Omgevingsverordening Noord-Brabant

Status: Vastgesteld

Beschrijving beleidsinstrument

Voor varkens, pluimvee, melkkoeien en vleeskalveren zijn er verschillen tussen de eisen die gesteld worden volgens het nationale beleid (BAL) en het provinciale beleid in Noord-Brabant. Daarnaast stelt Noord-Brabant aanvullende eisen aan diercategorieën waaraan het BAL geen maximale emissiewaarden stelt (bijvoorbeeld vrouwelijk jongvee en geiten). In Noord-Brabant gelden al vanaf 2010 strengere emissie-eisen voor stallen (bij nieuwbouw en sinds 2013 ook renovatie) dan voor de rest van Nederland (Verordening Stikstof en Natura 2000). Tevens was voor bepaalde diercategorieën sprake van streefwaarden (toekomstige aanscherpingen) en zouden alle bestaande stallen in 2028 gemiddeld aan de gestelde eisen moeten voldoen. Voor landbouw/veehouderij zijn de uitgangspunten van de Omgevingsverordening Noord-Brabant van 1-1-2026 leidend zoals gepresenteerd in de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS 2.0).
Het doel van BOS 2.0 is het verminderen van ammoniakemissie op veehouderijlocaties door het aanpassen van verouderde stalsystemen. Doel is om in 2035 een gemiddelde emissiereductie van 46% voor alle veehouderijlocaties t.o.v. 2019 te halen. Door de emissiereductie te laten functioneren als maatregel ten behoeve van de instandhouding van natuur, is er geen exacte indicatie van emissiereductie meer nodig, en is er ook geen natuurvergunning meer nodig. In plaats daarvan kan de provincie een maatwerk-aanpak hanteren. Een advocatenkantoor en de landsadvocaat hebben ingeschat dat deze werkwijze stand zal houden bij de rechter.

Verouderde stalsystemen moeten op 1 juli 2026 voldoen aan de gewijzigde Omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor melkvee- en kalverhouderij geldt een termijn van 20 jaar, voor overige diercategorieën 15 jaar. Normen voor emissiereductie verschillen per diersector. Om de normen te halen, kunnen veehouders kiezen uit opties van een menukaart. Deze opties omvatten stal- en managementmaatregelen waar wetenschappelijke consensus over bestaat dat ze bijdragen aan emissiereductie. Een veehouder mag meerdere maatregelen mag combineren en hoeft niet alle stalsystemen te vernieuwen zolang op bedrijfslocatie de norm gehaald wordt. De aanpassing is dermate dwingend voor de veehouderij dat er zonder afdoende stal- en managementaanpassingen per 1 juli 2026 minder dieren gehouden zullen moeten gaan worden om in bedrijf te kunnen blijven.

Fungerende details

Normen:
In het algemeen zijn de normen voor bestaande stallen iets verruimd en voor nieuwbouw zijn de normen ongeveer gelijk gebleven aan de eerdere regelgeving (die al strenger was t.o.v. het nationale beleid). Daarnaast is voor het aanpassen van bestaande stalsystemen in melkveehouderijen voor de reductienormen onderscheid gemaakt tussen bedrijven tot en vanaf 100 melk- en kalfkoeien van twee jaar en ouder (resp. 30% en 50% reductie, t.o.v. resp. 43% en 46% eerder). Voor nieuwe stallen in de melkveehouderij wordt dat onderscheid niet gemaakt. Wel wordt er voor nieuwe stallen onderscheid gemaakt tussen stalsystemen met beweiden (50% reductieopgave) en opstallen (70% reductieopgave). Voor varkens blijft de oude norm van 85% reductie gelden voor nieuwe stallen. Voor bestaande stallen is de norm bijgesteld naar 60% reductie. Voor pluimvee geldt nu 50% reductie voor bestaande stallen en 85% reductie voor nieuwe stallen (eerdere normen verschilden per stalsysteem en pluimvee subcategorie, en zijn terug te vinden in bijlage VI van de BOS 2.0).

Ten opzichte van de eerdere omgevingsverordening zijn er dieren/diercategorieën toegevoegd (waar eerder dus geen emissiereductieopgave voor was):

- Vrouwelijk jongvee en zoogkoeien (in overige huisvesting), overig vleesvee van jonger dan 2 jaar, overig rundvee van 2 jaar en ouder (nu 10% emissiereductie).
- Geiten vanaf 61 dagen op geitenbedrijven met minder dan 500 geiten (nu 60% emissiereductie)
- Vleeskalkoenen, vleeseenden (nu 50% reductie bestaande stallen en 85% reductie voor nieuwbouw)
- Struisvogels (nu 10% reductie nieuwbouw)
- Paarden (reductie moet nog vastgesteld worden)

Voor biologisch gehouden dieren gelden geen reductienormen voor bestaande stallen. Voor nieuwbouw op bestaande melkvee- en kippenbedrijven gelden de normen uit de tabel in bijlage IV. Voor biologisch gehouden varkens geldt een reductiepercentage van 40% (geen verandering t.o.v. eerdere regelgeving; op nationaal niveau zijn daar geen eisen voor). Voor de overige biologische gehouden diercategorieën geldt vooralsnog 0%.

Menukaart:
Op de menukaart voor de melkveehouderij staan twee stalsystemen: de Lely Sphere (77% reductie) en de Cow-toilet (54% reductie). Daarnaast kan gereduceerd worden met voer- en managementregelen waarbij gestuurd wordt op het ureumgehalte al dan niet in combinatie met weidegang voor melk- en kalfkoeien. Dit levert tussen de 0 en 71% reductie op. Reducties worden daarbij berekend t.o.v. een referentie van 13kg ammoniak per dierplaats per jaar. Weidegang wordt ook genoemd als maatregel voor jongvee jonger dan 2 jaar wat 0-41% reductie op kan leveren t.o.v. een referentie van 4,4kg ammoniak per dierplaats per jaar.

Er staan diverse luchtwassystemen (biologisch en chemisch) op de menukaart voor:

- vleeskalveren (70-95%)
- geitenbedrijven (67-90%)
- varkensbedrijven (70-95%)
- pluimveehouderij (70-90%; ook biofilters met 70% reductie; koloniehuisvesting met mestbandbeluchting voor leghennen met 90% reductie; specifieke stalsystemen voor het uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens met 10-15% reductie)
- konijnen (70-90%; ook mechanische ventilatie met 36-58% reductie)

Voor varkens staan er verder voermaatregelen die tussen de 10 en 40% reductie opleveren. Voor vleeskuikens wordt snijmaissilage genoemd als maatregel met een geschat effect van 43% emissiereductie.

De aangepast omgevingsverordening Noord-Brabant is van kracht per 1 januari 2026. Wat de details van de aanpassing betreft zie: https://noordbrabant.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/95c14a18-a213-488a-9d35-e7c5cb97921d?documentId=157827ba-f36e-4549-9ae2-2627326dd489&agendaItemId=06464c18-a4b4-4597-9918-c3252d6a874f.

Normen en maatregelenopties per diersector zijn te vinden in de bijlage VI: https://noord-brabant.viewer.ow.planoview.nl/api/documents/2821b5be-2df0-4285-8780-318f344eeb2f/ios/9480c9b0-e44f-46ed-b486-bc464875c5c5/files/Bijlage_VI_Maatregelen_ammoniakemissiereductie.pdf